

Ein heilsan til strandingar

Tøkk til tykkum ið fóru

Hóast Strandabygd ikki er nøkur lítil bygd, so er hon heldur ikki stór enn so, at øll kenna hvønn annan. Tá tey eldru fara, tey sum finga árinu, so syrgja tey nærmastu, vinirnir kenna saknir og bygdin minnst tann sum nú er langdur undir grønu torvu. Ørvísi og meira bonkskur er deyðin, tá fólk í besta blóma verða tikin úr virknum lívi og mangan fáa vátu grøvina. Tá herjar sorgin sum eldur um bygdina, tá hanga allir teir ósvaraðu spurningarnir í luftini, tá bera tey syrgjandi klumpin í flatbróstinum, hesin klumpur, sum er so meinur í fyrstuni og sum ofta ikki linnast fyri árinu so holl leggjast afturat.

Sorgarravnarnir gorra í fjøllunum fyri norðan, í frostbitnu bjørgunum úr Mýlingi í Kall. Enn einaferð hava hesi reystu bjørg, sum eru so vøkur á summri og so veldur, døkk og dragandi á vetri, verið vitnið til sorgarleik, ið slókti ljós undir lágari lón. Reystu bjørgini og ravnarnir í teimum hava sæð sorgarleik fyrr. Heilar bátsmanningar týnast í havsins myrkláa vetrarliti. Heilar bygdir eru næstan týndar av tí gávurika Norðhavi, sum er fongríkt, men sum eisini krevur og tað nógv. Bert Mýlingur veit at siga um seinastu ferðina hjá Sjöborgini, ferðin, sum enn einaferð hevur lamt Strandabygd í sorg og Mýlingur er eisini tættur hesuferð.

Stendur var fyrsta vind-eyga hjá mær út í heim og her møtti eg livinum á torföru breytini frá barni til hálvvaknan ungling. Úr fjálgu tryggu vøgguni í Oyndarfirði, trein eg inn í buldrasligu teenage árinu. Eg lærði eisini sorgina at kenna, tá fólk ið besta blóma doydu og tey eru nógv á Strondum seinastu 30 árinu. Børnini í skúlanum kendust og sjálvsagt so kom eg eisini at kenna tey vaksnu sum árinu liðu.

Øll skúlabørnini úr Oyndarfirði høvdu eisini eitt heim á Strondum. Her gistu vit, tá kalda høgættin stongdi Heltina og avbyrgdi okkara heim mótegis úrheiminum. Mítt heim á Strondum var uppi á Lánni Hjá Hannu, Sigurd og Marjun. Kennskapur var millum húsini framman undan, men eg og Sigurd gjørdust skjótt vinmenn í skúlanum. Longu á Lánni møtti eg sorg. Hanna var einkja og Sigurd og Marjun vóru fardileys. Pápi teirra druknaði, meðan Tinganes, skipið hann sigldi við lá á Havnini. Tey høvdu lært at liva við sorgini í teirra hugnaliga heimi og ein mynd á stovuvegginum minti tey um tann ið farin var.

Ein av døgnum, tá ikki var koyrandi norður til Oyndarfjarðar, hann var brostin knappliga á, var ein bátur á Strondum saknaður. Meðan leitingin fór fram gekk bygdin og hugdi kyk suður í Tangafjørð. »Munnu teir ikki fara at koma aftur í aftur allikavæl, « hugsaðu fólk. Men veðrið var vánaligt, glæðurnar lógu eftir fjørðinum og vónin minkaði, sum tímarir liðu. Fyrst mistu tey vaksnu vónina, tey høvdu fleiri royndir at byggja á. Okkurt sprek á bátinum varð funnið og so slóknaði øll vón. Sjálvt vit

**Har ljós brenna fá undir lágari lón
sæst gjølla, tá eitt av teim slóknar -
fá maður verður fúkandi fón
hitt fámenta liðið hoknar**

J. H. O Djurhuus (1944)

ingin brendi seg fæst inn í mína viðkvomu ungu sál. Mánaðarnir aftaná varð tosað lágmaelt um teir báðar, ið farnir vóru í handlunum á Strondum. Í gamla handlinum niðri á Høvdanum, hjá

eg plagdi at spæla og har eg fekk vinfólk fyri lívið. Omanfyri Lánnu standa eini hús einsamøll. Í hesum húsinum búði Johan, ein vakur og eygagóður unglingi, sum var sera eynalig-

beiggi Marnar, Heðin, vóru næstan javngamlir og vinmenn og her lærði eg Marnar at kenna, eg kendi hann eisini frá skúlanum. Seinni í livinum hittust vit av og á í góðum vertskapi og høvdu tað gott saman. Marnar fyrst, tá Sjöborgin, sigldi á ein flúr úttanfyri Scrabster fyri nøkrum árum síðan. Heimið er hart rakt. Ein beiggi doyði at sjúku, Marnar sjólátst og pápin Dávur í Bø doyði av ferðsluvánlukkum um sama mundi.

Longur inni á Byrgi búði Agnar. Hann var eitt sindur yngri enn vit, men slapp uppi viðhvørt. Seinni hittust vit nakrar ferðir í livinum. Hann hevði nógvan mótgang men innan bankaði eitt hjarta av gull. Fyri nøkrum árum síðan tók havið hann.

Niðan aftur á Lánnu. Sambygt í húsini hjá Honnu, Sigurd og Marjun vóru húsini hjá Jógvan og Ketty Fredriksberg. Her vaks sonurin í húsinum Henry til manns og her komu hann og konan Simona niðan við børnunum javnan at vitja. Teirra heim, sum stendur inni í Bø, er so serdeilis hart rakt av sjónum seinastu árinu. Ja ber næstan ikki til at ímynda sær, at tað skal bera til, at hendan dæmliga og væl samansjóvaða familja skal hava fingið so knúsandi sløg av tí góða havi, at hon í dag liggur illa særð eftir.

Henry sigldi við Stathav og hann var við sorgartúrinn, tá Stathav gekk burtur við Hólman í Nólsoyafirði, ongin kom livandi frá vanlukkuni. Og sonurin var við Sjöborgini nú, hann er eisini sjólátin, kona og børn sita eftir hann.

Tonny hevur verið ein fyrirmynd gjøgnum lívið. Hann var ein virkin unglingi, musikalskur, dugdi at práta og koma í samband við fólk. Hann var eisini framúr maður á sjónum. Saman við John dreiv hann Morning Star. Vit í Oyndarfirði finga meir og meir at hoyra um hetta skip, tí at abbi mín Jógvan í Hoyriksstovu sigldi við. Brøðurnir Tonny og John hava gjørt stórt inntryk á hann. Tað vóru altíð fógur orð hann hevði at bera teimum. Hann smiltist, tá hann tosaði um saltfiskatúrarnar við snellu undir Íslandi. Teir vóru vinir fyri lívið.

Seinni hevur tætt samband verið millum mítt heim í Oyndarfirði og bæði Tonna og John í samband við fiskiskap og vinarlag. Yngsti beiggi mín, Sjørður og sonur Tonna, ið eisini fyrst við Sjöborgini, vóru bestu vinmenn.

Tonny var ein framúr góður vinnulivsmaður. Heilt frá ungum árum hevur hann átt part av sínum ar-

beiðsplássi. Hann lærði ungur at taka ábyrgd og nú hann fyrst, átti hann tvey skip, sum bæði góvu pengar.

Tonny hevði eginleikar sum skipari, ið ein viðhvørt kann óvunda. Hann hevði nóg fyri at finna fisk og fyrst og fremst so var hann ein sera vitugur maður. Tað svingaði í erva hjá honum og skjótt eisini. Eg lærði hann eisini at kenna sum journalistur og her stóru vit kanska mótpartar viðhvørt. Mín skylda er at lýsa frá báðum síðum og tá verður ofta annar parturin stoyttur. Men ongantíð oyðileggi hetta okkara vinarlag. Hann var ov vitugur til at gerast fornermaður.

Tonny var ikki maðurin, sum leyp á báðum beinum, tað okkurt hugskot við løtvinning gjørdist »inn.« Hann var maðurin, sum dugdi at siggja fleiri leikir fram í talvinum og hann var varligur eisini. Samfelagsliga skyldan var fyrst og fremst at fáa sína egnu fyrirteku at ganga. Hetta var ein setningur hjá Tonna. Tí gjørdist hann ein sannur knassi at finna nýggjar og meira lønandi marknaðar fyri fiskin. Hann dugdi at siggja, at gamli, avlodaði og stírvni fiskasølupolitikkurin heima í Føroyum, kundi kóva sjálvt tað best rikna skipið í flotanum. Tonny hugdi seinnu árinu út um landoddarnar, ikki bert tá tað snúði seg um at selja fisk, men eisini tá tað snúði seg um at geva okkara skipasmíðjum kapping, soleiðis at skipið kundi standa seg best. Sum vinnulivsmaður gekk hann við lív og sál upp í fríða kapping, sum vegin til avløg.

Hendan minnisgrein er tankar savnaðir seinastu 30 árinu. Ongin ivi er um, at onkur er gloymdur, men tit skulu vita, tað ikki er við vilja. Menninir eg her havi nevnt eru teir, sum frískastir hava ríkið fram í minni mínum.

Til øll tykkum sum sita eftir veit og væl, at troyst er so fátæk. Vit hava bert tann góða Gud at halda okkum til og vit mugu vóna, at tá vreiðin og sorgin einaferð hevur lagt seg eitt sindur, tá fer tann góði gud at vísa okkum hansara ætlan, um ikki her, so fyri handan. Maxim Gorkij var ein framúr góður russiskur rithøvundur. Hann livdi fyrr í hesi öldinni. Hann var eisini góður mannakennari og einaferð kom hann til ta niðurstøðu, at í veruleikanum, so eiga vit ikki at taka synd í fólk, vit eiga heldur at hjálpa teimum.

Blíðar heilsur

Jústinus

